[2022] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 573

ਲਲਨਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ
ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ
(ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1757 ਦਾ 2022)
ਅਕਤੂਬਰ 11, 2022

[ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ ਅਤੇ ਸੀ. ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਡਰੱਗਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਸਮੈਟਿਕਸ ਐਕਟ, 1940: ਧਾਰਾਵਾਂ 34, 16, 18 – ਵਿਕਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਐਮ/ਐਸ ਕੈਚੇਟ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੀ.ਪੀ.ਪੀ.ਐਲ.) ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਨ – ਸੀ.ਪੀ.ਪੀ.ਐਲ. ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਵਾਈ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਟੈਸਟ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮਿਆਰੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਅੱਗੇ ਧਾਰਾ 18(ਏ)(ਆਈ) ਰ/ਵ ਧਾਰਾਵਾਂ 16 ਅਤੇ 34 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਸਮੇਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ – ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੰਮਨ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਸੁਧਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜੋ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਵਾਈ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ, ਵਿਤਰਣ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰਜ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ – ਇਹ ਕੋਈ ਸਰਵਵਿਆਪੀ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਇਸ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਹੈ – ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਕਿਵੇਂ ਸੀ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ – ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਜੌਇੰਟ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਨਾਮ ਸੁਝਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਹਨ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾ ਤਾਂ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਨ ਦੋਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ – ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਲੋੜ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ – ਨੇਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ,1881 – ਧਾਰਾ 141 – ਕੰਪਨੀਆਂ ਐਕਟ, 1956 – ਧਾਰਾ 2(13)।

ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ: ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ – ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਜਾਰੀ – ਫੈਸਲਾ: ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਰਸਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਅਧਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ - ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ - ਜੇਕਰ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ : 1. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਾਅਵੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ, ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 76 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫਾਰਮ 28 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 9 ਅਤੇ 10 ਨੂੰ ਲਾਇਸੰਸ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਫਾਰਮ 28 ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 9 ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1)

ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 10, ਜਿਸ ਨੂੰ ਟੈਸਟਿੰਗ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ X ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ, ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਲੋੜ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 23 & 24]

2. ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਜਾਰੀ ਕੋਈ ਖਾਲੀ ਰਸਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਮਨ ਲਾਉਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਅਧਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ, ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮਾਨ ਲਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 28 & 30][588-G-H; 590-A-B] ਐਸ.ਐਮ.ਐਸ. ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਨੀਤਾ ਭੱਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2005) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 89 : [2005] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 371; ਪੂਜਾ ਰਵਿੰਦਰ ਦੇਵੀਦਾਸਨੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2014) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1 : [2014] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1468; ਕੇ.ਕੇ. ਅਹੂਜਾ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਕੇ. ਵੋਰਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2009) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 48 : [2009] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1144; ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ, ਇੰਸੈਕਟੀਸਾਈਡਜ਼, ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੀਵ ਖੁਰਾਨਾ (2010) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 409 : [2010] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 387; ਅਸ਼ੋਕ ਮਾਲ ਬਾਗਫਨਾ ਬਨਾਮ ਅੱਪਰ ਇੰਡੀਆ ਸਟੀਲ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (2018) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 202; ਸੁਨੀਲ ਭਾਰਤੀ ਮਿੱਤਲ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (2015) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 609 : [2015] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 377 - ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਯੂ.ਪੀ. ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਮੋਹਨ ਮੀਕਿਨਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2000) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 745 : [2000] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 566; ਦਿਨੇਸ਼ ਬੀ. ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2010) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 125 : [2010] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 319; ਰਾਜ ਹਰਿਆਣਾ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਿਜ ਲਾਲ ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (1998) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 343 : [1998] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 104 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2000] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 566 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 12

[2010] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 319 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 12

[1998] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 104 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 13

[2005] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 371 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 15

[2014]14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1468 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ17

[2009] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1144 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ19

[2010] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 387 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 20

(2018) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 202 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 21

[2015] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 377 ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 28

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1757 ਦੀ 2022।

ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 25.06.2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸੀਆਰਐਲਡਬਲਿਊਪੀ ਨੰਬਰ 288 ਦੀ 2015।

ਸੀ.ਯੂ. ਸਿੰਘ, ਅਨੁਪਮ ਲਾਲ ਦਾਸ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਰੁਣ ਸਿਵਾਚ, ਕੁਨਾਲ ਚੀਮਾ, ਮਿਸ ਅਦਿਤੀ ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ ਪਾਰਖੀ, ਅਨਿਰੁਧ ਸਿੰਘ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਾਨੂ ਬਰੁਆ, ਅਮਜਿਦ ਮਕਬੂਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਲਈ।

ਸਿੱਧਾਰਥ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ, ਆਦਿਤਯ ਅਨਿਰੁੱਧ ਪਾਂਡੇ, ਭਰਤ ਬਗਲਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ 25ਵੇਂ ਜੂਨ 2015 ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕਲੌਤੇ ਨਿਆਂਕ ਵੱਲੋਂ ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 288 ਦੇ 2015 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 30ਵੇਂ ਮਾਰਚ 2009 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ 25ਵੇਂ ਨਵੰਬਰ 2014 ਨੂੰ ਬੀਦ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਸੁਧਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 115 ਦੇ 2013 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ।

3. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

3.1 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੈਸਰਜ ਕੈਚੇਟ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਸੀਪੀਪੀਐਲ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਨ। ਸੀਪੀਪੀਐਲ ਨੂੰ 'ਹੈਮਫਰ ਸਿਰਪ' ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਡਰੱਗਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਸਮੈਟਿਕਸ ਨਿਯਮ, 1945 (ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਉਕਤ ਨਿਯਮ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀ(1) ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

3.2 30ਵੇਂ ਅਗਸਤ 2006 ਨੂੰ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ. ਏ. ਯਾਦਵ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਡਰੱਗਜ਼ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਡਰੱਗਜ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਬੀਦ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਨ, ਨੇ ਬੀਦ ਵਿੱਚ ਮੈਸਰਜ. ਪ੍ਰਿਯਾ ਏਜੰਸੀਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਿਮਿਸਿਜ਼ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 'ਹੈਮਫਰ ਸਿਰਪ' ਖਰੀਦਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਦਵਾਈ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਖਿੱਚੇ। 31ਵੇਂ ਅਗਸਤ 2006 ਨੂੰ, ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਮੂਨਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਡਰੱਗ ਕੰਟਰੋਲ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀ ਮੁੰਬਈ ਨੂੰ ਦਵਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜਿਆ। 26ਵੇਂ ਫਰਵਰੀ 2007 ਨੂੰ, ਉਸ ਨੇ 13ਵੇਂ ਫਰਵਰੀ 2007 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਟੈਸਟ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਮੂਨਾ ਮਿਆਰੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਇਨੋਕੋਬਾਲਾਮਿਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਲੇਬਲ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ 39% ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਉਸੇ ਦਿਨ, ਦਵਾਈ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਸੀਪੀਪੀਐਲ, ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਪੋਸਟ ਰਾਹੀਂ ਟੈਸਟ ਰਿਪੋਰਟ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

3.3 29 ਮਾਰਚ 2007 ਨੂੰ, ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਜੈ ਜੈਨ, ਡਿਪਟੀ ਮੈਨੇਜਰ, ਕੁਆਲਿਟੀ ਐਸ਼ੁਰੈਂਸ ਦੇ ਸੀ.ਪੀ.ਪੀ.ਐਲ. ਨੇ ਡਰੱਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਨਮੂਨੇ ਮੁੜ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਐਮ/ਐਸ ਅਲਕੇਮ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੀਖਿਆ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ., ਬੀਡ ਨੇ 'ਹੇਮਫਰ ਸਿਰਪ' ਦੇ ਨਮੂਨੇ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ 2007 ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜੇ। 10 ਜੁਲਾਈ 2007 ਨੂੰ, ਸੀਖਿਆ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ., ਬੀਡ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਡਰੱਗ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਤੋਂ

ਟੈਸਟ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਮੂਨਾ ਮਾਨਕ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਇਨੇਕੋਬਾਲਾਮਿਨ ਦੀ ਸਵੀਕ□ਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਸੀ।

3.4 21 ਅਗਸਤ 2008 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਡਰੱਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਸੀ.ਪੀ.ਪੀ.ਐਲ. ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੇਰਵਿਆਂ, ਆਰਟੀਕਲਜ਼ ਆਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਡਰੱਗਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ, ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੇਰਵਿਆਂ, ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜੋ ਡਰੱਗਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਸਮੈਟਿਕਸ ਐਕਟ, 1940 ("ਉਕਤ ਐਕਟ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਪੀ.ਪੀ.ਐਲ. ਨੇ ਡਰੱਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ 10 ਜੁਲਾਈ 2007 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ "ਇੰਚਾਰਜ ਡਾਇਰੈਕਟਰ" ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਡਰੱਗ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਚਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

3.5 12 ਜਨਵਰੀ 2009 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਡਰੱਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਮੁੜ ਸੀ.ਪੀ.ਪੀ.ਐਲ. ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। 12 ਫਰਵਰੀ 2009 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਸੀ.ਪੀ.ਪੀ.ਐਲ. ਨੇ ਡਰੱਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਹੇਮਫਰ ਸਿਰਪ' ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ, ਐਫ.ਡੀ.ਏ. ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਕੈਮਿਸਟ ਲਈ ਲਿਕੁਇਡ ਓਰਲਜ਼ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3.6 ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 9) ਨੇ 13 ਫਰਵਰੀ 2009 ਨੂੰ ਡਰੱਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਹੇਮਫਰ ਸਿਰਪ' ਦਾ ਉਕਤ ਬੈਚ ਉਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਵਾਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਾਨਕਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ੍ਰੀ ਨਰੇਸ਼ ਰਾਯ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 10) ਨੇ ਵੀ 13 ਫਰਵਰੀ 2009 ਨੂੰ ਡਰੱਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਹੇਮਫਰ ਸਿਰਪ' ਦਾ ਉਕਤ ਬੈਚ ਉਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਪਰੀਖਿਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਰੀਖਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਵਾਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਾਨਕਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ।

3.7 ਜੋਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ) ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲਿੰਗ ਅਥਾਰਿਟੀ, ਫੂਡ ਅਤੇ ਡਰੱਗ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਮੁੰਬਈ ਵੱਲੋਂ ਦਵਾਈ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਖਿਲਾਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਰ.ਸੀ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 233 ਆਫ 2009 ਐਲ.ਡੀ. ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਬੀਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18(ਅ)(ਇ) ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 16 ਅਤੇ 34 ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 27(ਡੀ) ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਨ, ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 5 ਤੋਂ 8 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3.8 ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ., ਬੀਡ ਨੇ 30 ਮਾਰਚ 2009 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ, ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੰਮਨ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ, ਬੀਡ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੰਮਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ, ਬੀਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਹੈਮਫਰ ਡਰੱਗ' ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ, ਵਿਤਰਣ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

3.9 ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬੰਬਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਉਕਤ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ CPPL ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

3.10 ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ।

4. ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਸੀ.ਯੂ. ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨੁਪਮ ਲਾਲ ਦਾਸ, ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਧਾਰਥ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ, ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਕੌਂਸਲ ਜੋ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ।

5. ਸ੍ਰੀ ਸੀ.ਯੂ. ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨੁਪਮ ਲਾਲ ਦਾਸ, ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਚਾਲਕ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

6. ਸ੍ਰੀ ਸੀ.ਯੂ. ਸਿੰਘ, ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ, ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਰੂਲ 76 ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀ(1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਦਿਸ਼ਤ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਫਾਰਮ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਾਰਟ ਐਕਸਬੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਐਕਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦਿਸ਼ਤ ਉਹਨਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਾਂ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਸੀ, ਸੀ(1) ਅਤੇ ਐਕਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦਿਸ਼ਤ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ। ਉਹ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ, ਫਾਰਮ 28 ਜਾਂ ਫਾਰਮ 28ਬੀ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਰੂਲ 76 ਦੀ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਅਧੀਨ, ਨਿਰਮਾਣ ਯੋਗ ਤਕਨੀਕੀ ਸਟਾਫ ਦੀ ਸਕ੍ਰਿਆ ਦਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕੋਲ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਰੂਲ 76 ਦੀ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4) ਅਧੀਨ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਸਟਾਫ, ਪ੍ਰਿਮਿਸਿਜ਼ ਅਤੇ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀ ਉਪਕਰਣ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ ਐਕਸ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ, ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਟੈਸਟ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਰੂਲ 76 ਦੀ ਉਪ-ਨਿਯਮ (4ਏ) ਅਧੀਨ, ਟੈਸਟਿੰਗ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਮੁਖੀ ਕੋਲ ਮੈਡੀਸਿਨ ਜਾਂ ਸਾਇੰਸ ਜਾਂ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਾਂ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਕੈਮਿਸਟਰੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰਮ 28 ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸ ਹੈ ਨਿਯਮ 76 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਵੰਡ ਲਈ ਨਿਰਮਾਣ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਾਰਮ 28 ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਯੋਗ ਤਕਨੀਕੀ ਸਟਾਫ ਦੇ ਨਾਮ ਹੋਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਦਿੱਤਾ. ਉਹ ਅੱਗੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੰ.3 ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਮਰੱਥ ਤਕਨੀਕੀ ਸਟਾਫ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਤੁਰੰਤ ਲਾਇਸੰਸਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

7. ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਡਿਊਲ ਐਮ ਫਾਰਮਾਸਿਉਟੀਕਲ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਚੰਗੀ ਵਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਮਿਸਿਜ਼, ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਡਿਊਲ ਐਮ ਦੇ ਭਾਗ ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਧਾਰਾ 6.1 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰਮਾਣ ਯੋਗ ਤਕਨੀਕੀ ਸਟਾਫ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਕੋਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਡੋਜ ਫਾਰਮ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਕ੍ਰਿਆ ਫਾਰਮਾਸਿਉਟੀਕਲ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਵਹਾਰਕ ਤਜਰਬਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 6.2 ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁਆਲਿਟੀ ਕੰਟਰੋਲ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀ ਦਾ ਮੁਖੀ ਵਿਰਮਾਣ ਇਕਾਈ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਪਰੀਖਣ ਯੋਗ ਤਕਨੀਕੀ ਸਟਾਫ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

8. ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਹੋਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲਾਇਸੰਸ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲਾਇਸੰਸਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਨਜ਼ੂਰ ਸਕਿੱਲਡ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਟਾਫ ਦੇ ਨਾਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 13 ਫਰਵਰੀ 2009 ਨੂੰ ਡਰੱਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਫੂਡ & ਡਰੱਗ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਐਮ.ਐਸ. ਬੀਡ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਨਰੇਸ਼ ਰਾਯ, ਸਹਾਇਕ ਮੈਨੇਜਰ ਕੁਆਲਿਟੀ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 10) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੱਚਾ ਮਾਲ ਮਿਸਟਰ ਆਫਤਾਬ, ਕੈਮਿਸਟ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਕੁਆਲਿਟੀ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਬੈਚ ਦੀ ਤਿਆਰ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਮਿਸਟਰ ਐਮ.ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਨਰੇਸ਼ ਰਾਯ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 10) ਨੇ ਹੋਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜਸਥਾਨ ਐਫਡੀਏ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

9. ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ, ਸਹਾਇਕ ਮੈਨੇਜਰ, ਉਤਪਾਦਨ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 9) ਨੇ ਵੀ 13 ਫਰਵਰੀ 2009 ਨੂੰ ਡਰੱਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜਸਥਾਨ ਐਫਡੀਏ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਲ ਕੁਆਲਿਟੀ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਅੰਤਿਮ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਬੈਚ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਰਿਕਾਰਡ ਉਸ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਉਤੇ ਉਸ ਦੀ ਦਸਤਖਤ ਹੈ।

10. ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਹੋਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਨ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਚਾਲ ਚਲਣ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਚਾਲ ਚਲਣ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਾਅਵਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

11. ਸ੍ਰੀ ਸੀ.ਯੂ. ਸਿੰਘ ਹੋਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਔਪਚਾਰਿਕ ਹੁਕਮ ਦਾ ਕੋਈ ਔਪਚਾਰਿਕ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਜੇਐਮ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 'ਤੇ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰੇ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਜੇਐਮ ਦੁਆਰਾ ਮਨ ਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

12. ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਧਾਰਥ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪੜਚੋਲ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 3 ਅਤੇ 25 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਯੂ.ਪੀ. ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਮੋਹਨ ਮੀਕਿਨਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ' ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਦਿਨੇਸ਼ ਬੀ. ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ' ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਭ

13. ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਿਜ ਲਾਲ ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

“8. ਫਿਰ ਵੀ, ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨ ਲਈ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਿੰਨ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

“34. ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ.—(1) ਜਿਥੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ, ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਚਾਲਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਏਗਾ ਜੇ ਉਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦੇਵੇ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਉਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਾਰੀ ਸੰਭਵ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤੀ ਸੀ।”

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ

ਦੀ ਪਾਰਸਪਰਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤਦ ਉੱਤਪੰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਚਾਲਣ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਨੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਲਟ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਚਾਲਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਬਿਆਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਨ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਦੱਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿ ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਚਾਲਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ।"

14. ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34(1) ਦੀ ਦੋਹਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਬ ਤੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਚਾਲ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਤੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ।

15. ਐਸ.ਐਮ.ਐਸ. ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਨੀਤਾ ਭੱਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੋਣ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਨੇਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881 ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਅਧੀਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(13) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸਿਤ "ਡਾਇਰੈਕਟਰ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

"8. …… ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੁਝਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਕਾਰਜ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਸੁਪੋਜ਼ਡ ਹੈ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਪਤਾ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਨੀਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਬ-ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੇ ਮਤਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਵੀ ਮੌਖਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਜੋ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਸਰਵਜਨਿਕ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਇਸਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਚਾਰਜ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪੁਆਇੰਟ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੋਵੇ, ਮੈਨੇਜਰ ਜਾਂ ਸੈਕਰੇਟਰੀ, ਕੋਈ ਜਾਦੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ……"

"13. ਧਾਰਾ 141 ਇੱਕ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਵਿਕਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ, ਸੁਥਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਪਰਯਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ (ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼) ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ..." ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਰ ਕਹੇ ਬਿਨਾਂ। ਪਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ 1 ਦੋਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਇਸਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਜਾਂ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਦੰਡਾਤਮਕ ਸਟੈਚਿਊਟਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਕਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

14. ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਕਈ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਚਾਲਕ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ

ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗੱਲ ਦੇ, ਧਾਰਾ 141 ਅਧੀਨ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਜੋਰ)

18. ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਡੀ.ਐਚ. ਮੇਹਤਾ [ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਡੀ.ਐਚ. ਮੇਹਤਾ, (1971) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 189 : 1971 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 279 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1971 ਐਸ.ਸੀ. 2162], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ "ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

19. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਚਾਲਕ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ ਜਾਂ ਜੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਦੇਖੋ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਚੰਦ [ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਚੰਦ, (1981) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 335 : 1981 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 453])।

20. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਐਨ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਖਿਲਾਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਚਾਲਕ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ।

21. ਸਬੀਤਾ ਰਾਮਮੂਰਤੀ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਬੀ.ਐਸ. ਚੰਨਬਾਸਵਰਧਯਾ [ਸਬੀਤਾ ਰਾਮਮੂਰਤੀ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਬੀ.ਐਸ. ਚੰਨਬਾਸਵਰਧਯਾ, (2006) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 581 : (2007) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 621], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੀ.ਪੀ. 584-85, ਪੈਰਾ 7) “7. … ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਤੱਥ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 141 ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਉਤਪੰਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ: ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ, 1956 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਜਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਬਿਆਨ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਵਿਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।”

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਐਨ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਅਧੀਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਬੱਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੱਥ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਬੂਤ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

18. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੱਥ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ।

19. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਕੇ.ਕੇ. ਆਹੂਜਾ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਕੇ. ਵੋਰਾ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪਨਾਇਆ ਸੀ।

20. ਰਾਜ ਆਫ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਇੰਸੈਕਟੀਸਾਈਡਜ਼, ਸਰਕਾਰ ਆਫ

ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ., ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜੀਵ ਖੁਰਾਨਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ:

"17. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਬੇਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਜਾਂ ਲਾਇਬਲ ਹੈ।"

21. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਅਸ਼ੋਕ ਮਲ ਬਾਫਨਾ ਬਨਾਮ ਅੱਪਰ ਇੰਡੀਆ ਸਟੀਲ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ8$_{SUPERSCRIPT}$, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

"9. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਅਧੀਨ ਵਿਕਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਾਉਣ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਡਿਫਾਲਟਰ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਬਾਰ-ਬਾਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਚਾਲਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ, ਉਹੀ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। (ਦੇਖੋ ਪੂਜਾ ਰਵਿੰਦਰ ਦੇਵੀਦਾਸਨੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ [ਪੂਜਾ ਰਵਿੰਦਰ ਦੇਵੀਦਾਸਨੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, (2014) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : (2015) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਿ) 384 : (2015) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 378 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 2015 ਐਸ.ਸੀ. 675].)

10. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਖਿਲਾਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਚਾਲਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ।"

22. ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਆਓ ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੀਏ ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਬੰਧਤ ਹਨ:

"3. ਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 5 ਤੋਂ 8 ਤੱਕ ਐਮ/ਐਸ ਕੈਚੇਟ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਪਿੰਡ ਥਾਣਾ ਬੱਦੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਨਾਲਾਗੜਹ ਡਿਸਟ. ਸੋਲਨ (ਐਚ.ਪੀ.) ਪਿੰਨ ਕੋਡ 173205 ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ 415, ਸ਼ਾਹਨਾਹਰ, ਵਰਲੀ, ਮੁੰਬਈ - 400018 ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ, ਖਰੀਦਣਾ, ਵੇਚਣਾ, ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ [ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼, ਕਾਸਮੈਟਿਕਸ, ਸੁੰਦਰਤਾ ਸਹਾਇਕ, ਤੇਲ, ਰਸਾਇਣ, ਖੁਰਾਕ ਉਤਪਾਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਵੈਟਰਨਰੀ ਅਤੇ ਸਰਜੀਕਲ ਉਪਕਰਣ, ਔ□ਧੀ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਪਿਰਿਟ ਵਿੱਚ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ।

ਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਇਕਾਈ ਨੰਬਰ (1) ਪਿੰਡ ਥਾਣਾ ਬੱਦੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਨਾਲਾਗੜ੍ਹ ਡਿਸਟ. ਸੋਲਨ (ਐਚ.ਪੀ.) ਪਿੰਨ ਕੋਡ 173205 ਅਤੇ ਨੰਬਰ (2) ਸੀ-582, ਰਿਕੋ ਇੰਡ. ਖੇਤਰ ਭਿਵਾੜੀ, ਡਿਸਟ. ਅਲਵਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ.4 ਕੋਲ ਫਾਰਮ 25 ਵਿੱਚ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੰਬਰ ਐਮ.ਐਨ.ਬੀ/05/267 ਅਤੇ ਫਾਰਮ 28 ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੰਬਰ ਐਮ.ਬੀ/05/268 ਹੈ ਜੋ ਕਿ 17.3.2006 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 16.3.2011 ਤੱਕ ਵੈਧ ਹੈ।

*** *** ***

25. ਕਿ, 12.2.2009 ਨੂੰ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਐਮ/ਐਸ ਕੈਚੇਟ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਪਰਿਸਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ, ਪਿੰਡ ਥਾਣਾ ਬੱਦੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਨਾਲਾਗੜ੍ਹ ਡਿਸਟ. ਸੋਲਨ (ਐਚ.ਪੀ.) ਪਿੰਨ ਕੋਡ 173205 ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ.4 ਹੈ। ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਸ੍ਰੀ ਅਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਤਕਨੀਕੀ ਉਪਾਧਿਕਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 9 ਅਤੇ 10 ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 10 ਨੇ "ਹੇਮਫਰ ਸਿਰਪ ਐਮ.ਐਫ.ਜੀ. ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੰਬਰ ਐਮ.ਬੀ/05/268/ਬੀ. ਨੰਬਰ ਐਚ.ਐਮ.ਐਸ/6015 ਸੀਐਮਫਗ. ਦਾ ਮਈ-2006 ਜੋ ਕਿ ਮਾਨਕ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਐਮ/ਐਸ ਕੈਚੇਟ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਪਰਿਸਰ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ.4 ਹੈ ਅਧੀਨ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੰਬਰ ਐਮ.ਬੀ/05/268 ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਐਮ/ਐਸ ਪ੍ਰਿਆ ਏਜੰਸੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਡਾ. ਵੈਦਿਆ ਹਸਪਤਾਲ ਜਲਨਾ ਰੋਡ, ਬੀਡ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੈ ਐਮ/ਐਸ ਅਲਕੇਮ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਕਿ ਰੀਅਲਾਈਜ਼ਿੰਗ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਗੁੱਟ ਨੰਬਰ.2323/1 ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਨੰਬਰ. 115, ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਰੋਡ, ਐਟ. ਪੋਸਟ ਵਾਘੋਲੀ, ਤਾਈ. ਹਵੇਲੀ, ਡਿਸਟ. ਪੁਣੇ - 412207 ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ।

23. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਾਅਵੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ।

24. ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 76 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫਾਰਮ 28 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ. 9 ਅਤੇ 10 ਨੂੰ ਫਾਰਮ 28 ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ.9 ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਕ੍ਰਿਆ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 76 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ.10 ਜੋ ਕਿ ਟੈਸਟਿੰਗ ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਮੁਖੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ ਐਕਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ, ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਇੰਚਾਰਜ ਹੋਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਲੋੜ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਦ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲਾਇਕ ਹਨ।

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਖੁਦ ਹੀ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਔਪਚਾਰਿਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇਗਾ:

“…ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਔਪਚਾਰਿਕ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਰੋਜ਼ਨਾਮਾ (ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਦੈਨਿਕ ਨੋਟਿੰਗ) ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ 30-3-2009 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰੋਜ਼ਨਾਮਾ ਮਿਤੀ 30-3-2009 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

(i) ਵਿਲਾਸ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਦੁਸਾਨੇ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ।
(ii) 44 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਾਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਕਾਪੀ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 1 (ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ) 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲਓ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰੋ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਮਾਮਲਾ 18-6-2009 ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰੋ।

ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਔਪਚਾਰਿਕ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਰਿਕਾਰਡ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕੋਈ ਖਾਲੀ ਰਸਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੀ ਰਾਇ ਦਾ ਗਠਨ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਮਾਮਲਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲਾਇਕ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੁਨੀਲ ਭਾਰਤੀ ਮਿੱਤਲ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ9 ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"51. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 204 ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਿਬੜਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ (ਇਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 192 ਅਧੀਨ ਸਥਾਨਾਂਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋ), ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀਆਂ (ਭਾਵ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਜੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ), ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ।

"52. ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਵਿਵੇਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਘਸੀਟਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਾਂਹ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਹੈ।

"53. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 204 ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ "ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਆਧਾਰ" ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਇਹ ਸੁਝਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਵਲ ਉਚਿਤ ਮਨਨ ਉਪਰੰਤ ਹੀ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਆਧਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਦਾ ਗਠਨ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰਤ ਕਾਰਨ ਨਾ ਹੋਣ, ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਜੇਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰਾਬ ਹੈ।"

29. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸ਼ੋਕ ਮਲ ਬਾਫਨਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ।

30. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮਾਨ ਲਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

ਦੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

31. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੁਕਮ ਜੋ ਕਿ 30ਵੀਂ ਮਾਰਚ 2009 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬੀਦ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁੱਖ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਬੀਦ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ 25ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ 2014 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 115 ਦੇ 2013 ਦੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਹਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਨੇਹਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ)
ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate